

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobce: **Ch. O. U.**, narozen dne X,
státní příslušník Nigerijské federativní republiky,
bytem X,
zastoupen S. T.,
bytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**,
se sídlem Hradčanské náměstí 5, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 9. 2019, č. j. 312504/2019-VO,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 9. 2019, č. j. 312504/2019-VO, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza podle § 180e odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žádostí o nové

posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Abuji (dále jen „zastupitelský úřad“), které zamítlo jeho žádost o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníku občana Evropské unie.

2. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí zrekapituloval dosavadní průběh řízení. Uvedl, že žalobce nejprve podal blanketní žádost o nové posouzení důvodů, jež byla doručena dne 16. 7. 2019 a v níž se zavázal doplnit odůvodnění do dvou týdnů. Tuto lhůtu nedodržel, neboť doplnění doručil až dne 5. 8. 2019 formou e-mailu. Žalovaný proto zamítl žádost žalobce o opětovné posouzení důvodů a řízení ukončil.
3. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí uvedl „z procesní opatrnosti“ důvody, pro které se domnívá, že byl prokázán zamítací důvod dle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. K seznámení žalobce s jeho manželkou S. T., která je občankou České republiky (dále jen „manželka“), mělo dojít na safari v Keni v roce 2017. Žalobce uvedl, že tam byl na výletě. Toto tvrzení žalovaný nepovažuje za příliš spolehlivé, neboť s ohledem na ekonomické a sociální zázemí žalobce nelze předpokládat, že si udělal výlet z Nigérie do Keni. Krom toho žalovaný poukázal na značný věkový rozdíl mezi žalobcem (ročník 1983) a jeho manželkou (ročník 1946), který činí 37 let. Přestože věkový rozdíl nemůže být důvodem k zamítnutí žádosti, lze takové manželství označit za nekonvenční a zahájit šetření. Mezi manžely také existuje prokazatelná jazyková bariéra. Při vzájemné komunikaci používají překladáč a dle manželky komunikují „rukama nohama“. Manželce žalobce byla předložena věta k překladu do anglického jazyka a její překlad byl nesrozumitelný. Existenci jazykové bariéry potvrzují i rozpory ve výpovědích manželů a neznalost základních informací o žalobci. Žalobce např. uvedl, že vystudoval střední školu, manželka žalobce uvedla, že „vystudoval zřejmě základní školu“. Následně poukázal na další rozpory. Žalobce nebyl schopen říct, kolik si vydělal za poslední rok, stejně tak nevěděl, kolik má v současnosti peněz. Podle hodnocení žalovaného jsou informace o ekonomickém zabezpečení žalobce krajně nespolehlivé a spíše nasvědčují tomu, že se žalobce nachází ve složité sociální situaci, což jej vedlo k tomu, že uzavřel sňatek se svou manželkou výlučně s cílem získat právo volného pohybu a pobytu v zemích Evropské unie.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

4. Žalobce v žalobě uvedl, že po obdržení rozhodnutí zastupitelského úřadu jeho manželka tento úřad kontaktovala s dotazem, zda je možné prodloužit lhůtu k podání odvolání. Bylo jí řečeno, že vízové oddělení nepracuje a jeho odvolání nikdo nepřijme. Ať tedy s podáním odvolání počkají do konce srpna 2019, kdy bude vízové oddělení opětovně otevřeno. I přes to odvolání podali.
5. Dále uvedl, že přiznává nekonvenčnost sňatku s manželkou, avšak takových manželství je mnoho a on má manželku velmi rád, snaží se jí pomoci, jak to jde, pronajal např. i dům v E., který si sama vybrala. Žalobce by se rád naučil česky a chtěl by se zdokonalit ve svém oboru, tj. zemědělství. Také uvedl, že k překonání jejich jazykové bariéry používají běžné moderní metody, které usnadňují jejich vzájemnou komunikaci. Jejich vztah je založen na vzájemných sympatiích, prožitcích a vzájemném porozumění.
6. Žalobce se vyjádřil k neúčasti manželčiny rodiny na jejich svatbě. Uvedl, že manželčiny rodiče již nežijí a její děti se neúčastnily s ohledem na značnou vzdálenost a pracovní

vytížení. Žalobce však je s manželčinými dětmi v častém telefonickém kontaktu a kontaktu na sociálních sítích.

7. Žalobce je dále přesvědčen, že tvrzení o účelovosti jejich sňatku je lživé, nepravdivé a není založené na žádných faktech. Sňatek uzavřeli výhradně z důvodu svých citových a společenských pohnutek, protože chtějí žít jako právoplatní partneři.
8. V doplnění žaloby žalobcova manželka (v zastoupení žalobce coby jeho obecná zmocněnkyně) uvedla, že jsou s manželem 3 roky a nejedná se o fingované manželství. Manželka za ním jezdí (v jednom roce 7x) a neví, jak má prokázat, že jsou jejich tvrzení založena na pravdě. V roce 2018 byl žalobce v České republice na základě víza. Tehdy zde mohl zůstat, ale vrátil se. Také nepotřebuje žádnou finanční podporu od státu. Uvedla, že se za něj může zaručit, její příjem je dostatečný. Ona sama nemá odvahu odjet na stálo do Nigérie kvůli zdravotnictví. Denně jsou nicméně ve spojení přes WhatsApp.
9. Žalovaný ve stručném vyjádření k žalobě uvedl, že trvá na svých závěrech. Odkázal také na rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2017, č. j. 5 Azs 199/2016 - 20, jímž je povinen se řídit.
10. Následně žalobce zaslal soudu e-mail v anglickém jazyce, doplněný o český překlad, v němž uvedl, že chce, aby soud věděl, že již byl se svou manželkou v České republice a že není podvodník. Uvedl také, že manželka za ním byla v Nigérii 7x, ale kvůli koronavirové pandemii to nyní není možné. Chce upravit tuto jejich situaci.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

11. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti.
12. Dne 18. 6. 2019 podal žalobce na předepsaném formuláři zastupitelskému úřadu žádost o vízum rodinného příslušníka občana ČR/EU. Uvedl, že důvodem jeho cesty je připojení k manželce [„joining my wife (family union)“].
13. Se žalobcem byl proveden pohovor dne 18. 6. 2019. Žalobce při něm uvedl, že manželce je 72 let, znají se tři roky, potkali se v listopadu 2017 (následně uvedl, že v srpnu 2017) na safari v Nairobi, kde byl žalobce na výletě. Seznámila je Keňanka M., která jim překládala, protože manželka neuměla anglicky. Dále uvedl, že dokončil střední školu (secondary school), pak se věnoval farmářství a v roce 2000 odešel hrát fotbal do Toga, kde zůstal do roku 2010. Před uzavřením manželství se s manželkou potkali dvakrát, vždy v Nairobi, dohromady spolu strávili přibližně dva týdny. Před svatbou nežili ve společné domácnosti. Žalobce dříve navštívil Českou republiku na základě schengenského víza. Manželka jej v Nigérii navštívila dvakrát, žalobce si nevzpomněl kdy přesně. Při první návštěvě v Nigérii se vzali a byla tam zhruba dva týdny, podruhé za ním byla zhruba na týden. Žalobce s manželkou komunikuje prostřednictvím aplikace WhatsApp, asistuje jim u toho manželčina dcera, která umí anglicky. Dále uvedl, že mají společné přátele, jmenoval Ahmeda, který je z Egypta a žije v České republice, Lilian, která je ze Švýcarska, a Mariu z Keni. S myšlenkou na uzavření sňatku přišel žalobce, nepamatoval si, kdy přesně manželství uzavřeli („v roce 2018, tuším“), každopádně se tak stalo ve městě Nsuka v Nigérii. Svatba začala ráno a skončila večer, fotili se, měli drink, bylo to zábavné. Po úředním sňatku dopoledne, který proběhl v E. H. C., se přesunuli do hotelu, kde měli slavnostní hostinu. Jméno hotelu si žalobce nepamatoval, zařizoval jej jeho bratr. Byli tam s nimi přátelé a rodina. Čtyři lidi z žalobcovy nejbližší rodiny byli i na obřadu. Nedokázal přesně říct, kolik lidí na obřadu bylo, protože se bral „černocho s běloškou“, proto se tam dle jeho výpovědi bylo podívat hodně nepozvaných lidí. Za svědka mu šel jeho kamarád

Ch. A. a manželce šla za svědkyni žalobcova sestřenice, jméno si nepamatoval. Manželčina rodina tam nebyla, dle žalobce měli problém s věkovým rozdílem páru a svatbu neschvalovali. Svatbu platili společně, žalobce si přesnou částku za svatbu nepamatoval, odhadoval, že to mohlo být 500 000 NGN. Snubní prsten žalobce má, ale při pohovoru jej neměl na sobě, musí ho občas vyčistit. Dále uvedl, že jeho otec se jmenuje L. O. U. a matka H. O. U. Dále má bratry I. (X let, elektrikář), B. (má X či X let, student) a K. (je mladší než žalobce, nevěděl, kolik je mu přesně let, je obchodník, ale žalobce přesně neví, co dělá) a sestry R. a B. (obě studentky, je jim X a X). Žalobce dříve nebyl ženatý. Má jednoho syna, jmenuje se E. a narodil se v srpnu či září X v T. Nyní žije s matkou v USA. Žalobce jako své povolání uvedl obchodování s pozemky. Má v nich zainvestováno, levně je nakoupí a po několika letech je prodá za několiknásobek ceny (např. nakoupí za 1000 dolarů a po třech letech prodá za 5000 dolarů). Kolik si vydělal za poslední rok, nedokázal říct. Stejně tak nedokázal odhadnout, kolik má peněz, ani svůj celkový majetek. Co se týče života v České republice, uvedl, že jeho manželka musí jít na operaci, takže zpočátku bude chtít, aby s ní byl doma a staral se o ni. Pak by rád absolvoval jazykový kurz češtiny a až se trochu naučí česky, rád by pracoval. Žalobce se seznámil s rodinou manželky. Ví, že má dvě děti, H. a M. *(není zřejmé, zda žalobce zkomolil jméno či zda se jedná o překlep - pozn. soudu)*. Taktéž ví, že manželka před třemi lety přišla o manžela, který byl Švýcar. Žalobce se domnívá, že manželka byla vdaná dvakrát. Dorozumívají se spolu anglicky. Manželka už trochu umí a komunikují zejména prostřednictvím její dcery, která překládá z angličtiny. Když dcera není na blízku, zavolají ji. Žalobce manželce říká S. a ona mu říká Ch. V budoucnu by chtěl žít v E., ale manželka to tam nemá ráda zejména kvůli počasí, tak se rozhodli přestěhovat do Česka. Žalobce také věděl, že žalobkyně má dům, v němž bydlí sama. Žije v T. Žalobce dům popsal tak, že nemá bazén, má obývací pokoj, počet pokojů si nepamatoval, ale jednalo se o jednopodlažní budovu. Co se týče společného jmění manželů, uvedl, že vše dělají společně.

14. Dle protokolu ze dne 18. 6. 2019 manželka žalobce při pohovoru vypověděla, že se s manželem seznámili v malém safari v Keni v druhé polovině roku 2017. Začali spolu hovořit o zvířatech a o všem možném. Mluvili spolu anglicky, německy, rukama nohama. Převážně ale anglicky přes překladáč. Se žalobcem se znala necelý rok před svatbou. Než se vzali, byla za ním třikrát v N. Spala vždy v hotelu a manžel za ní přicházel a večer vždy odcházel. Uvedla, že žalobce vystudoval zřejmě základní školu a pracoval s tatínkem v zemědělství. Dříve pracoval v G., ale neví, kdy a jak dlouho. Obdělává pole se zeleninou, některá pole vlastní tatínek, některá obdělávají pro někoho jiného. Před uzavřením sňatku byla v N. poprvé měsíc, následně na 14 dnů a pak naposled před svatbou asi 3 týdny. Před uzavřením sňatku spolu strávili asi měsíc v hotelu G. v N. Ve společné domácnosti spolu před svatbou však nežili. Žalobce ji také navštívil v listopadu 2018 ve Švýcarsku. Nejdříve byli v jejím domě v B., následně cestovali do České republiky, kde byli v jejím domě ve V., odkud jezdili do Prahy. Manželka žalobce v Praze spala u své kamarádky a žalobce v hotelu. Se žalobcem je v kontaktu každý den přes WhatsApp, kde si píšou tak 20x za den, většinou anglicky. Žalobce angličtinu ovládá tak z 90 %, manželka částečně. Dále uvedla, že nemají žádné společné přátele. S myšlenkou na uzavření sňatku přišla ona a žalobce souhlasil. Již ji nebavilo pořád za ním cestovat a spát sama v hotelu. Sňatek uzavřeli X v 11 hodin na úřadě města E. v N. Svatbu měli v evropském stylu. Hostina byla v restauraci, kterou domluvil žalobce. Za svědky jim šli žalobcův kamarád s manželkou. Svatby se účastnili dva bratři žalobce (K. a B.) a otec žalobce O. Děti žalobkyně (H. a M.) se svatby neúčastnily, žijí ve Švýcarsku a jsou oba velmi pracovně vytížení. Veškeré náklady na

svatbu platil žalobce, ona se na nich nikterak nepodílela. Svatba probíhala v poklidu až do pozdního večera. Snubní prsteny kupovala ona. Svůj snubní prstýnek nosí pouze doma, mimo domov jí vadí při řízení. Dále uvedla, že žalobcův otec se jmenuje U., žije ve vesnici I. a je soukromý zemědělec. Žalobce má také bratra I., který pracuje v obchodě s elektronikou, dále má dvě sestry: R., které je zhruba X a studuje na univerzitě, a B. Věděla také, že žalobce dříve nebyl ženatý, ale má syna, který se jmenuje E. a žije se svojí matkou v USA (Colorado). Žalobce je s ním v častém telefonním kontaktu. Manželka dříve pracovala ve společnosti s elektronikou, v současnosti je v důchodu, pobírá český i švýcarský důchod. Žalobce podle ní pracuje se svým otcem a nemá stálý příjem, ona si prozatím nepřeje, aby věděl o její celkové finanční situaci. Žalobce se podle ní o práci v Česku zajímá, ona má ale podmínku, že se nejprve musí naučit česky. Žalobce se zná s její rodinou, zejména s její dcerou, s níž je v telefonním kontaktu, osobně se také setkali, a to při jeho návštěvě na podzim 2018. Manželka žalobce před uzavřením sňatku ovdověla, toto je její druhé manželství. Má dvě děti, M. a H. Uvedla, že spolu komunikují lámanou angličtinou. Pokud si píšou přes WhatsApp, nemá manželka žádný problém. Manželka oslovuje žalobce Š. a on ji S. Co se týče jejich budoucnosti, uvedla, že pokud žalobci bude povolen pobyt v České republice, budou zde, v jejím domě ve V. Pokud budou žít společně, budou mít společnou kasu. Dále manželka dostala za úkol přeložit do angličtiny větu: „*V poslední době si hodně lidí bere hypotéky, avšak dá se předpokládat, že ceny nemovitostí porostou.*“ Překlad věty do anglického a německého jazyka je na samostatném (zcela neoznačeném) listu papíru. Závěrem chtěla dodat, že s manželem má vztah jako manželka, sestra a matka. Žalobce je podle ní nábožensky založený a samotářský. Jejich vztah je založen na vzájemné úctě a přála by si, aby zůstal stejný jako doposud.

15. Zastupitelský úřad rozhodnutím ze dne 27. 6. 2019 zamítl žádost o udělení víza rodinného příslušníka občana Evropské unie. Žalobce se podle něj dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat vízum k pobytu na území. Zastupitelský úřad zrekapituloval obsah správního řízení a uvedl, že uzavřené manželství mezi žalobcem a jeho manželkou je jen záminkou k získání pobytového oprávnění v České republice či Evropské unii se všemi výhodami jakožto rodinný příslušník občana Evropské unie. Pár se neshodoval na tom, kolikrát se za dobu vztahu viděli a po jak dlouhou dobu. Žalobce nemá stálé příjmy, pouze obchoduje s pozemky, ve kterých má zainvestované peníze. Na otázku, kolik si vydělal za poslední rok, nebyl schopen odpovědět. Komunikace manželského páru není zcela reálná na základě překladů a tlumočení dcery. Při běžných provozních věcech se spolu nedokážou aktivně domluvit. Stejně tak je rozporuplný jejich dlouhodobý vztah a vyhlídky do budoucna, neboť jak sami uvedli, viděli se párkrát. Nadto při návštěvě v České republice spal žalobce v hotelu, a to již v době, kdy byli manželi. Poukázal i na další rozpory v jejich výpovědích. Jejich vzájemný vztah tedy zastupitelský úřad označil za sporný a záměr žalobce k soužití s manželkou za diskutabilní. Shrnu, že na základě výše uvedeného ve spojení s nepřilíš dobrou ekonomickou situací žalobce lze oprávněně dospět k závěru, že manželství bylo uzavřeno účelově.
16. Součástí správního spisu je oddací list vystavený českou zvláštní matrikou, podle nějž žalobce s manželkou uzavřeli sňatek dne 9. 3. 2018 v U. v Nigérii. Dále jsou součástí spisu černobílé kopie cestovního dokladu a občanského průkazu manželky žalobce, výpis z katastru nemovitostí týkající se nemovitých věcí ve V., kopie dřívějšího víza žalobce (platného od 6. 11. 2018 do 5. 12. 2018), doklad totožnosti žalobce a dále čtyři černobílé kopie fotografií.

17. Dne 16. 7. 2019 zaslal tehdejší zástupce žalobce zastupitelskému úřadu žádost o nové posouzení důvodů pro neudělení víza (a plnou moc) a zavázal se doplnit její odůvodnění ve lhůtě dvou týdnů.
18. Dále je součástí správního spisu e-mail od tehdejšího zástupce žalobce, v němž uvádí, že zasílá odůvodnění žádosti o nové posouzení důvodů pro neudělení víza. Na tomto e-mailu je otištěno datumové razítko s údajem „5. 8. 2019“ a rukou dopsáno „přijato emailem“.
19. Ve správním spisu je založeno nedatované a nikterak nenadepsané odůvodnění žádosti o nové posouzení (jedná se patrně o přílohu výše uvedeného e-mailu). Stejně tak dokument postrádá údaj ze zastupitelského úřadu, kdy byl doručen. V něm žalobce uvedl, že rozhodnutí zastupitelského úřadu je založeno na chybném hodnocení žalobce a jeho manželky. Jejich manželství nebylo uzavřeno účelově, je založeno na trvalém svazku muže a ženy za účelem vzájemné podpory a pomoci (v souladu se zněním příslušných ustanovení občanského zákoníku). Žalobce také uvedl, že chápe, že některé aspekty jejich manželství mohou budit pochybnosti, nicméně jejich věkový rozdíl, rozdílnost jejich postavení, kulturní rozdíly či jazyková bariéra nepředstavují překážku, která by jim bránila v dlouhodobém důvěrném soužití odpovídajícímu právnímu institutu manželství. Co se týče jazykové bariéry, jsou manželé připraveni činit vše pro její odstranění. Manželka ostatně do roku 2015 také žila s manželem jiné národnosti, za kterým se přestěhovala do Švýcarska. Poukázal též na to, že evropské předpisy obsahují indikátory k určení účelového manželství. Mezi ně patří např. i to, že manželé nepřijali žádný větší závazek se společnou odpovědností. Takovým závazkem však bezpochyby je to, že zahájili stavbu domu v N., pronájem společného bytu, koupě pozemku a vedení společného bankovního účtu. Žalobce se také s manželkou před svatbou opakovaně setkal, což plyne z fotografií i provedených pohovorů. Setkali se také po svatbě, a to nejen v Nigérii, ale i v Evropě. K prokázání těchto skutečností žalobce předložil společné fotografie, výpisy z účtu a nájemní smlouvu na byt. Manželé také komunikují společným jazykem, angličtinou. Ačkoliv manželka komunikuje lámanou angličtinou, jedná se o společný jazyk, nadto příbuzný němčině, kterou manželka žalobce běžně komunikuje ve svém dosavadním životě. Krom toho jsou manželé schopni překonat jazykovou bariéru díky moderní technice. Poznámka zastupitelského úřadu, že manželé nesdíleli společné ubytování po dobu, kdy byli v České republice, se nezakládá na zcela zjištěném skutkovém stavu. Manželka žalobce totiž v České republice sdílí obydlí s postarší dámou, která obecně odmítá přítomnost mužů, proto manželé přistoupili k tomu, že žalobce přespál několik nocí v nedalekém hotelu. Manželský pár tak dle žalobce nenaplnuje žádný z indikátorů pro hodnocení účelových sňatků. V případě účelových sňatků je také třeba prokázat kumulativně jak úmysl obcházet zákon o pobytu cizinců k získání pobytového oprávnění, tak i úmysl nevést společný život. Těmto podmínkám však zjištění zastupitelského úřadu neodpovídá. Manželé spolu totiž společný život vést chtějí, avšak brání jim v tom rozhodnutí zastupitelského úřadu. Žalobce také poukázal na to, že je úkolem zastupitelského úřadu, aby prokázal přímý úmysl žadatele (žalobce) získat pobytové oprávnění předstíráním skutkových okolností, s nimiž zákon spojuje možnost získání pobytového oprávnění. Důkazní břemeno nese zastupitelský úřad. Ten však své rozhodnutí opírá výhradně o tvrzení poskytnutá manželským párem a své rozhodnutí nepodložil žádnými důkazy, které by zamítnutí žádosti odůvodňovaly. Jejich dlouhodobější vyhlídky je možné plánovat pouze po vydání rozhodnutí o udělení víza.
20. Žalovaný vydal napadené rozhodnutí dne 20. 9. 2019.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

21. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, po vyčerpání řádných opravných prostředků, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
22. Soud se dále zabýval tím, zda napadený správní akt podléhá soudnímu přezkumu. Podle § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 176/2019 Sb., který z hlediska časové působnosti zákona dopadá na nyní posuzovaný případ, jsou ze soudního přezkumu vyloučena již jen rozhodnutí o neudělení dlouhodobého víza a rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza. V nyní posuzovaném případě je žalobou napadeno rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, na něž se výše uvedená soudní výluka nevztahuje. Dříve účinné znění tohoto ustanovení sice vylučovalo ze soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení víza obecně, tedy včetně krátkodobých víz, ovšem s výjimkou rozhodnutí o neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie. Ani podle dřívější právní úpravy, za jejíž účinnosti bylo vydáno rozhodnutí zastupitelského úřadu, by toto rozhodnutí nebylo vyloučeno ze soudního přezkumu.
23. **Judikatura již dříve dovodila, že žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e zákona o pobytu cizinců je zvláštním typem řádného opravného prostředku proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení víza, přičemž rozhodnutí o tomto opravném prostředku je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. (viz rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2013, č. j. 1 Ans 9/2013 – 39).** Není tak dána ani kompetenční výluka dle § 70 písm. a) s. ř. s. Soud proto přistoupil k meritornímu posouzení žaloby.
24. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl soud povinen přihlídnout i bez námitek, neshledal.
25. V souvislosti s vymezením rozsahu soudního přezkumu je třeba zmínit, že soud vyzval žalobce usnesením ze dne 6. 11. 2019 k odstranění vad žaloby, mj. k upřesnění žalobních bodů, a to ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení. Jelikož usnesení nebylo řádně doručeno zástupkyni žalobce (manželce), jak vyplývá z doručanky připojené k č. l. 11, na které je uvedena chybná adresa trvalého pobytu manželky na území České republiky (místo Vestec je uvedeno Černošice), a přípisu manželky ze dne 8. 3. 2020 a jejího e-mailu ze dne 26. 3. 2020, odvíjí se lhůta pro upřesnění žalobních bodů až od 26. 3. 2020, kdy byla výzva doručena manželce elektronickou zprávou, o což sama požádala a přijetí zprávy potvrdila. Doplnění žaloby doručené soudu dne 1. 4. 2020 je proto třeba považovat za včasné.
26. Dále je třeba zmínit, že ačkoliv žalobce neuvedl správné datum vydání napadeného rozhodnutí (uvedl pravděpodobně datum doručení napadeného rozhodnutí), soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného specifikované v záhlaví. Z kontextu totiž plyne, že jiné rozhodnutí žalovaný v této věci nevydal, přičemž žalobce k žalobě připojil kopii právě tohoto rozhodnutí a v žalobě uvedl jeho spisovou značku.

Posouzení žalobních bodů

27. Žalobce koncipoval žalobu spíše jako dopis, v němž lze obtížně vymezit žalobní body. I proto jej soud vyzval k upřesnění žalobních bodů. Z podání žalobce učiněných v tomto

soudním řízení lze dovodit, že poukazuje na informaci, které se mu dostalo od zastupitelského úřadu, podle níž mohl podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza až koncem srpna. Tím evidentně oponuje závěru žalovaného, že k doplnění žádosti podané počátkem srpna 2019 nebylo možné z důvodu opožděnosti přihlédnout. Dále žalobce napadá závěr správních orgánů, že uzavřel účelové manželství, přičemž předkládá konkrétní okolnosti týkající se uzavření manželství, společného života a plánů pro budoucnost, jimiž se snaží vyvrátit tento závěr.

28. V první řadě soud poukazuje na nesprávný procesní postup žalovaného. Žalobce podal ve lhůtě dle § 180e odst. 2 zákona o pobytu cizinců blanketní žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, v níž uvedl, že odůvodnění doplní do dvou týdnů. Jelikož žalobce v této lhůtě žádost nedoplnil, považoval žalovaný doplnění žádosti, které bylo dle rukou psané poznámky a otisku datumového razítka přijato e-mailem dne 5. 8. 2019, za opožděné. S ohledem na to žádost zamítl a řízení ukončil. Tento postup však nelze považovat za procesně správný. Je nepochybné, že na řízení o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza se nevztahuje část druhá a třetí zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (§ 168 ve spojení s § 180e zákona o pobytu cizinců). Z judikatury (např. rozsudku NSS ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Ans 5/2011 – 221) plyne, že na všechna řízení uvedená v § 168 zákona o pobytu cizinců (kam spadá i řízení dle § 180e zákona o pobytu cizinců) se vztahují zvláštní procesní ustanovení upravená v zákoně o pobytu cizinců a podpůrně též část čtvrtá správního řádu, jak plyne z § 177 odst. 2 správního řádu. Žádné z těchto ustanovení nezakazuje žalovanému přihlédnout k doplnění žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, které sice bylo podáno až po lhůtě, kterou si sám žalobce určil k doplnění žádosti, ovšem dříve, než o ní žalovaný rozhodl. Z předkládací zprávy zastupitelského úřadu ze dne 16. 8. 2019 plyne, že žádost o nové posouzení důvodů byla žalovanému předložena společně s jejím „odůvodněním“ doručeným zastupitelskému úřadu dne 5. 8. 2019. Z napadeného rozhodnutí ostatně plyne, že žalovaný měl doplnění žádosti k dispozici. Sám žalovaný neodkázal na žádné ustanovení jakéhokoli právního předpisu, které by mu bránilo přihlédnout k doplnění žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza.
29. Lze proto uzavřít, že důvod, pro nějž žalovaný žádost zamítl, nemůže obstát. Bylo totiž povinností žalovaného vypořádat se též se skutečnostmi uvedenými v doplnění žádosti a listinami k němu přiloženými. Jelikož žalovaný „z procesní opatrnosti“ nad rámec důvodu pro zamítnutí žádosti uvedl v odůvodnění napadeného rozhodnutí důvody, pro něž má za naplněný důvod pro zamítnutí žádosti o udělení krátkodobého víza dle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, nepřistoupil soud bez dalšího ke zrušení napadeného rozhodnutí. Považuje totiž za nezbytné posoudit, zda část odůvodnění, zahrnutá do napadeného rozhodnutí „z procesní opatrnosti“, představuje dostatečné vypořádání tvrzení uvedených žalobcem v doplnění žádosti o nové posouzení a přiložených listin.
30. Z doplnění žádosti o nové posouzení důvodů pro neudělení víza plyne, že žalobce předložil relevantní argumentaci, která má vyvrátit podezření zastupitelského úřadu, že uzavřený sňatek je účelový, přičemž k prokázání svých tvrzení předložil listiny.
31. Soud považuje v této souvislosti za přínosné nejprve vymezit právní rámec, v němž se odehrává rozhodování o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, existuje-li podezření, že manželství s občanem Evropské unie bylo uzavřeno účelově.

32. Právní základ pro zamítnutí žádosti o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie pro daný případ spočívá v § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců (viz § 180e odst. 6 téhož zákona). Podle něj se neudělí krátkodobé vízum cizinci, který žádá o vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství.
33. V obecné rovině lze konstatovat, že doloží-li manžel občana Evropské unie při žádosti o krátkodobé vízum správnímu orgánu vznik manželství, je na něj nutno pohlížet jako na rodinného příslušníka občana Evropské unie, jemuž přísluší na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice o volném pohybu osob“) právo na vstup a právo pobytu v hostitelském členském státě, které tento hostitelský členský stát může omezit pouze při dodržení čl. 27 a čl. 35 uvedené směrnice, přičemž omezení práva na vstup a pobyt podléhá restriktivnímu výkladu. Na základě tzv. vnitrostátního dorovnání, které je upraveno v § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, se úprava týkající se rodinných příslušníků občanů Evropské unie vztahuje i na rodinné příslušníky občanů České republiky.
34. Zákon o pobytu cizinců, směrnice o volném pohybu osob ani přímo použitelný vízový kodex [nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009] výslovně neupravují konkrétní znaky, které by napomáhaly vymezit, co lze považovat za účelové manželství. Určitá vodítka je však možné hledat v dokumentech Evropské unie. Ve sdělení Komise COM (2009) 313 final Evropská komise definovala účelové sňatky jako *„sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok. Sňatek není možné považovat za účelový sňatek pouze z toho důvodu, že je spojen s výhodou přistěhovalectví, nebo s jinou výhodou. Kvalita vztahu není pro použití článku 35 relevantní“*.
35. Pokud jde o pojem účelově uzavřeného manželství, je třeba uvést, že relevantní právní úprava obsažená v zákoně o pobytu cizinců vychází z práva Evropské unie, neboť provádí směrnici o volném pohybu osob. Při posuzování účelovosti manželství je tedy třeba dbát toho, aby citované ustanovení bylo vykládáno eurokonformně, přičemž je vhodné přihlížet i k právně nezávazným aktům orgánů Evropské unie (*soft law*) poskytujícím bližší interpretační rámec (srov. bod 28 rozsudku NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 – 21, a tam citovanou judikaturu). V případě posuzování účelovosti sňatku se jedná především o rezoluci Rady ze dne 4. 12. 1997, 97/C 382/01, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (dále jen „rezoluce Rady 97/C 382/01“), sdělení Komise č. COM (2009) 313 a sdělení Komise č. COM (2014) 604, jehož přílohou je Příručka pro účelové sňatky.
36. Za účelem zamezení vytváření zbytečných zátěží a překážek Komise určila soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv Společenství nepravděpodobné:
 - manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
 - pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,

- pár měl společně bydliště/domácnost po dlouhou dobu,
 - pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností,
 - manželství trvá dlouhou dobu.
37. Zároveň Komise předešla demonstrativně i soubor skutečností, které naopak indikují možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnici výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví:
- pár se před svatbou nikdy nesetkal,
 - pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
 - pár nemá společný jazyk, kterému oba rozumí,
 - důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),
 - v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
 - rozvoj rodinného života pouze poté, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění,
 - pár se rozvedl krátce potom, co dotyčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu.
38. Výše uvedená kritéria by měla být považována za podněty pro zahájení vyšetřování, aniž by z nich bylo možné vyvozovat automatické závěry výsledků nebo dalšího šetření. Účelovost manželství je otázkou skutkovou, přičemž pokud se správnímu orgánu podaří na základě řádných skutkových zjištění jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli úmysl vést společný manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství. Za skutkové prokázání účelovosti manželství je přitom plně odpovědný správní orgán (srov. rozsudky NSS ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 – 40, či ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 – 30). Rodinný příslušník občana Evropské unie je povinen pouze hodnověrně prokázat existenci rodinné vazby, nemusí však aktivně dokazovat skutečný záměr sledovaný uzavřením manželství (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 – 21).
39. Při hodnocení účelovosti manželství tak lze vycházet z indikativních kritérií, která jsou stanovena shora uvedenými prameny evropského *soft law*. Prokazování účelovosti proto musí být nutně založeno na zjištění okolností provázejících seznámení manželů, jejich svatbu a následný život (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013 – 43). Je však třeba mít na paměti, že naplnění těchto tzv. indikativních kritérií automaticky nevede k závěru, že manželství je účelové, ale má správní orgán vést k tomu, aby sám podnikl další kroky, které by jeho podezření vyvrátily nebo potvrdily. Zjištěné skutečnosti je nutno posuzovat ve svém souhrnu a důkladně zhodnotit i ty, které svědčí ve prospěch řádného úmyslu manželů; v opačném případě správní orgán zatíží své rozhodnutí nepřezkoumatelností (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 – 21, a tam citovanou judikaturu, či rozsudek NSS ze dne 22. 2. 2017, č. j. 2 Azs 355/2016 – 62).
40. Takto však žalovaný nepostupoval. Žalovaný se sice některými z těchto kritérií zabýval, aniž by na ně odkázal (což samo o sobě není vadou), neposoudil však všechny skutečnosti,

kteřé v řízení vyšly najevo, komplexně. Žalovaný totiž poukázal výhradně na skutečnosti, které jsou v neprospěch manželského páru, a nehodnotil dostatečně celý kontext skutkového stavu (tedy v souvislosti se skutečnostmi svědčícími ve prospěch manželů). Nadto se nevypořádal se skutečnostmi, které žalobce uvedl v žádosti o nové posouzení, ani nepřihlédl k důkazům, které žalobce předložil.

41. Žalobce v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza poukázal na to, že se s manželkou několikrát setkal ještě před uzavřením manželství. Rovněž poté se spolu stýkaly v Nigérii i členských státech Evropské unie. Společným jazykem manželů je angličtina, třebaže manželka hovoří anglicky pouze „lámaně“. K překonání jazykové bariéry využívají moderní techniku, která jim umožňuje využívat rychlé a flexibilní překládací zařízení. Pokud budou smět žít spolu, budou se jazykové znalosti manželky zlepšovat a komunikace bude snazší. Manželé spolu nežijí kvůli závažným okolnostem, které tomu brání. Ze skutečnosti, že manželka představila žalobce své rodině, mají společné konto a pronajatý byt v Nigérii, jednoznačně vyplývá, že mají úmysl vést společný manželský život. Manželé převzali závažné závazky, neboť zahájili stavbu domu v Nsukka, společně si pronajali byt, koupili pozemek a mají společný bankovní účet.
42. Žalovaný se ztotožnil se závěrem zastupitelského úřadu o účelovosti manželství z několika důvodů. Předně má pochybnosti o tom, že by žalobce byl na výletě v Keni, a to s ohledem na jeho ekonomické a sociální zázemí. K tomu soud uvádí, že tento závěr žalovaného nemá oporu v obsahu spisu, patrně vychází z nějakého stereotypního předsudku. Zastupitelský úřad sice vedl pohovor s žalobcem, ovšem položenými dotazy nijak neověřoval, zda je reálné, aby žalobce cestoval do Keni. Žalobce sice nebyl schopen uvést výši svých příjmů, nicméně uvedl, že má příjmy z obchodní činnosti, která spočívá v nákupu a prodeji pozemků. Žalobce doložil výpis z účtu a doklady o nabytí pozemků. Tyto listiny žalovaný vůbec nevyhodnotil. Založil-li své rozhodnutí na předpokladu, že žalobce žije v nuzných sociálních a ekonomických poměrech, jde pouze o nepodloženou hypotézu, která se nijak nevypořádává s tvrzeními žalobce, které svědčí o opaku (ostatně manželka vypověděla, že náklady na svatební hostinu evropského stylu v hotelu hradil zcela žalobce).
43. Dále žalovaný poukázal na velký věkový rozdíl mezi manželi, nicméně ve vztahu k této skutečnosti správně uzavřel, že nepředstavuje důvod pro zamítnutí žádosti, jedná se pouze o podnět k provedení šetření, zda manželství není účelové.
44. Další okolností, která dle žalovaného dokládá účelovost sňatku, je jazyková bariéra. Přitom vycházel z výpovědi obou manželů a toho, že manželka nebyla schopna srozumitelně přeložit do anglického jazyka větu, kterou jí předložila cizinecká policie. K tomu soud uvádí, že existence jazykové bariéry je nesporná, na tom se shodli oba manželé. Uvedli, že jsou schopni se mezi sebou dorozumět pomocí třetí osoby nebo překladáče, příp. pomocí gestiky a mimiky. Zvládnutí překladu věty, kterou manželce předložila cizinecká policie při pohovoru, vyžaduje znalost cizího jazyka, která překračuje základní úroveň (slovo hypotéka lze považovat za odborný termín). Nelze rovněž odhlížet od toho, že osvojit si znalost psané formy cizího jazyka je vždy náročnější než komunikovat v cizím jazyce ústně (manželka uvedla, že psaným zprávám přes WhatsApp rozumí). Z protokolu o podání vysvětlení ze dne 18. 6. 2019 ani z úředního záznamu z téhož dne, sepsaných odborem cizinecké policie Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, neplyne, že by byla ověřována schopnost manželky komunikovat ústně v anglickém jazyce. Z úředního záznamu navíc plyne, že manželka předložila cizinecké policii, že s žalobcem komunikuje dvacetkrát denně přes aplikaci WhatsApp. Úřední záznam neobsahuje žádné zhodnocení

této skutečnosti (např. potvrzení četnosti zpráv, zhodnocení jazykové úrovně a srozumitelnosti zpráv, tematického zaměření zpráv).

45. Soud nijak nezpochybňuje správnost závěru žalovaného o existence jazykové bariéry, která jistě brání rychlému prohlubování vztahu a vzájemnému poznávání manželů. Naproti tomu z pohovoru vedeného s manželkou je zřejmé, že jí jsou známy informace o žalobcově rodině i o jeho předchozím životě, byť v posledně uvedeném ohledu se výpovědi manželů částečně rozcházejí. Naproti tomu nelze považovat za významný rozpor při pojmenování příčiny neúčasti dětí manželky na svatbě, na který poukázal žalovaný. Zatímco žalobcovu odpověď by bylo možné hodnotit jako upřímnější, nelze se podívat, že manželka zvolila diplomatictější odpověď, pokud nechtěla správním orgánům odhalit stanovisko jejích dětí ke svatbě. Nelze přitom vyloučit, že příčinou neúčasti dětí manželky na svatbě je kumulace obou důvodů (nedostatek času a nesouhlas se sňatkem). Žalovaný poukázal na některé rozpory ve výpovědi manželů, ovšem neuvedl, co z těchto rozporů dovozuje. Zmínil pouze to, že dokládají existenci jazykové bariéry, z čehož lze dovodit, že rozpory přičítá nepochopení mezi manželi. O tom, že je mezi manželi jazyková bariéra, není žádných pochyb a jistě se jedná o významnou okolnost při hodnocení účelovosti manželství.
46. Přičítá-li žalovaný rozpory jazykové bariéře, nelze z toho dovodit, že by tyto rozpory dokládaly nepravdivost tvrzení manželů, pokud jde o okolnosti navázání vztahu, uzavření sňatku a společné plány do budoucna. Žalovaný v napadeném rozhodnutí neučinil závěr, že by se rozpory týkaly podstatných otázek a zejména představ o budoucím společném životě, což je klíčový aspekt pro vyhodnocení účelovosti manželství.
47. Žalovanému je nicméně třeba vytknout to, že se nijak nevypořádal s dalšími skutečnostmi, na které žalobce poukázal a které svědčí ve prospěch jeho tvrzení, že manželství není účelové. Žalovaný se tak vůbec nevyjádřil k tomu, že manželka navštívila žalobce v Nigérii po uzavření manželství ještě jednou (viz pohovor provedený s žalobcem, v protokolu o podání vysvětlení manželkou není na tuto otázku zaznamenána žádná odpověď) a že žalobce navštívil manželku ve Švýcarsku a pobývali spolu i v České republice (to je doloženo vízem a přechodovými razítky v pasu žalobce). Žalobce přitom řádně opustil Schengenský prostor v době platnosti víza. Dále žalobce v žádosti o nové posouzení důvodů poukázal na to, že mají v Nigérii pronajatý společný byt, což při pohovoru potvrdila i manželka, a že mají společný účet. Dále se zmínil i o koupi pozemku a výstavbě domu. K některým z těchto tvrzení žalobce předložil i listiny. Žalovaný tyto listiny vůbec nehodnotil, stejně jako nehodnotil žalobcem uvedené skutečnosti z toho pohledu, zda dokládají skutečný záměr manželů žít spolu.
48. Z napadeného rozhodnutí tedy plyne, že žalovaný nevycházel ze skutečností, které by mohly být ve prospěch manželského páru (resp. k těmto skutečnostem uváděným manželi nezaujal žádné stanovisko), nýbrž se zaměřil jednostranně na hodnocení skutkových zjištění, které byly žalobci k tíži, aniž by zohlednil veškeré okolnosti ve vzájemném kontextu.
49. Žalovaný uzavřel, že vše zjištěné „spíše nasvědčuje“ tomu, že žalobce je ve složité situaci, což jej vede k účelovému sňatku. Žalovanému lze přisvědčit, že v průběhu posuzování žádosti vyšly najevo skutečnosti, které odůvodňují pečlivé posouzení otázky účelovosti manželství. Existence pochybností nicméně nepostačuje pro zamítnutí žádosti. Jak vyplývá z výše podané analýzy rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu, žádost o nové

posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza bylo možné zamítnout pouze tehdy, jestliže by žalovaný prokázal, že manželství bylo uzavřeno za účelem obcházení zákonů a získání výhod spojených s pobytovým oprávněním. Tomu, že žalovaný nebyl zcela přesvědčen o jednoznačnosti svého závěru, že uzavřené manželství je účelové, svědčí i zvolená formulace „spíše nasvědčuje“. Dále je třeba poukázat na to, že podle judikatury nepostačí prokázat snahu obejít zákony za účelem získání pobytového oprávnění, nýbrž je třeba prokázat též úmysl vést společný manželský život, přičemž obě tyto podmínky musí být splněny současně (viz výše zmíněný rozsudek NSS č. j. 4 Azs 228/2015 – 40).

50. Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť žalovaný nepřihlédl ke všem okolnostem dané věci, zejména zcela pominul skutečnosti svědčící ve prospěch žalobce, a nevypořádal se s listinami předloženými žalobcem. Vůbec pak žalovaný neuvedl, na základě jakých skutečností lze mít za prokázané, že žalobce nemá v úmyslu vést společný manželský život s manželkou. Žalovaný se tedy dostatečným způsobem nevypořádal s argumentací žalobce uvedenou v doplnění žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza a předloženými listinami.
51. Závěrem lze citovat z rozsudku NSS ze dne 29. 1. 2020, č. j. 6 Azs 214/2019 – 41: *„Při posuzování manželství je třeba mít vždy na zřeteli, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Lidé jsou různí, uzavírají sňatky z různých pohnutek a logicky se liší i následný obsah svazku. Za účelově uzavřený proto nelze označit každý sňatek cizince s občanem EU, který v očích správního orgánu nedosahuje kvality ideálního modelu manželského vztahu, nebo který manželé uzavřeli mj. i z důvodu řešení pobytové situace cizince (rozsudek ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 – 39). Všechny skutečnosti týkající se sporného vztahu musí být posouzeny komplexně, a to včetně těch, jež svědčí ve prospěch cizince.“*

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

52. Vzhledem k výše uvedenému soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
53. Soud nikterak nepředjímá, jak by měl žalovaný o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza v dalším řízení rozhodnout. Jistě se může podrobněji zabývat rozpory ve výpovědích manželů a konfrontovat jejich tvrzení s obsahem předložených listin (např. v soudním řízení byl předložen oddací list vystavený v Nigerii, v němž se liší označení soudu, před nímž bylo manželství uzavřeno, a jméno a příjmení žalobcova svědka od toho, co uvedl žalobce při pohovoru) a zjištěné rozpory vyhodnotit z toho hlediska, co vypovídají o vážnosti vztahu mezi manžely a především deklarovaném úmyslu žít spolu. Je však povinen zhodnotit všechny skutečnosti, které vyšly (či vyjdou) najevo, a to nejen jednotlivě, ale zejména v celkovém kontextu. Musí přitom zvážit, zda lze na základě takového komplexního zhodnocení mít za prokázané, že výlučným účelem sňatku bylo získání pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli úmysl vést společný manželský život. Žalovaný přitom bude v dalším řízení vycházet z toho, že je povinen posuzovat účelovost uzavření manželství po celou dobu řízení, a to až do rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza (srov. rozsudky NSS ze dne 31. 8. 2012, č. j. 5 As 104/2011 – 102, a ze dne 29. 1. 2020, č. j. 6 Azs 214/2019 – 41). Proto v dalším řízení vyzve žalobce k doplnění tvrzení a navržení důkazů za účelem zjištění aktuálního skutkového stavu.

54. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci, který byl ve věci plně úspěšný, soud přiznal náhradu nákladů řízení v částce 3 000 Kč, kterou tvoří zaplacený soudní poplatek za podání žaloby. Tuto částku je žalovaný povinen uhradit žalobci ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 18. října 2021

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce